

Minister van Justitie
De Weledelgestrenge heer
mr H. Donner
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Amsterdam, 30 maart 2005

Excellentie,

Inzake: Auteurscontractenrecht

Naar aanleiding van de brief van uw Ministerie van 8 februari jl., waarbij Stichting Burafo als belanghebbende organisatie is uitgenodigd om haar visie kenbaar te maken op het rapport 'Auteurscontractenrecht: naar een wettelijke regeling?', berichten wij u graag als volgt.

Natuurlijk zijn wij verheugd met uw uitnodiging in deze en wij geven, gehoord hebbende de overwegingen van de Vereniging Fotografenfederatie waarbinnen de vijf professionele fotografenverenigingen samenwerken, en van wie vier verenigingen ook het bestuur van Stichting Burafo vormen, graag onze visie.

Stichting Burafo onderschrijft volledig de schets van de praktijk die in het betrokken rapport wordt gegeven. In de sector van de professionele fotografie in Nederland is het niet anders dan zoals wordt omschreven in het rapport: mede door de opkomst van de nieuwe digitale exploitatievormen en de voortdurende zoektocht naar nieuwe exploitatievormen en inkomsten, zijn de opdrachtgevers van fotografen meer dan voorheen gespitst geraakt op het verkrijgen van zoveel mogelijk rechten. Dit doet zich in de fotografie met name gelden in de sector (publieks)tijdschriften, waar er sprake is van een duidelijke marktconcentratie aan de vraagzijde. Het betrokken probleem is duidelijk onderkend in het rapport.

In de sector fotografie is sprake van onrechtvaardige contractspraktijken op aanmerkelijke schaal. Het rapport geeft reeds het voorbeeld aan van de praktijken die Sanoma (voorheen VNU Tijdschriften) uitoefent in het dwangmatig opleggen van hergebruik- en doorverkooplicenties. De Fotografenfederatie heeft, samen met zusterorganisaties NVJ, BNO en VS&V, een rechtszaak aangespannen tegen Sanoma vanwege deze onredelijke voorwaarden. Daarnaast doet zich de recente ontwikkeling voor, dat andere uitgevers in de voetsporen van Sanoma (trachten te) treden. Zo heeft ook Elsevier/Reed Business Information een akte tot overdracht intellectuele eigendomsrechten ontwikkeld en aan fotografen voorgelegd, waaronder fotografen

vergaande concessies moeten doen op het punt van rechten en vergoeding willen zij voor een opdracht in aanmerking komen. Door actief optreden van de Fotografenfederatie en Stichting Burafo lijkt de uitgever deze praktijk te hebben gestaakt, maar hoe zich dat in de toekomst gaat verhouden, is nog onzeker.

Stichting Burafo is, gezien de structurele onevenwichtigheid in de markt tussen opdrachtgevers en fotografen, een groot en fervent voorstander van een nadere wettelijke regeling van het auteurscontractenrecht, die een kader schept voor een meer gelijkwaardige onderhandelingspositie tussen beide partijen en groepen van partijen. Daarbij moet naar de mening van Burafo de contractsvrijheid het uitgangspunt blijven voor de praktijk. Het doel van een wettelijke regeling op dit punt moet zijn dat een vangnet wordt geboden tegen de huidige excessen aan de vraagzijde. De wettelijke regeling zou dus een aanvullend karakter moeten hebben.

Om genoemde reden is Burafo overtuigd van het nut en primaire belang van industriestandaarden die, in de vorm van modelcontracten, algemene auteursvoorwaarden of richtlijnen, worden gehanteerd en/of aanbevolen tussen en/of door wederzijdse representatieve organisaties zoals de Fotografenfederatie en Burafo enerzijds en uitgevers en partijen als de VEA anderzijds.

De Fotografenfederatie heeft reeds geruime tijd, als onderdeel van haar dienstverlening aan de achterban, model algemene auteursvoorwaarden beschikbaar, waar gretig gebruik van wordt gemaakt en waarnaar veelvuldig wordt verwezen in opdrachtbevestigingen van fotografen. Ook worden deze model voorwaarden vaak aangehaald in rechterlijke procedures als industriestandaard, op basis waarvan de rechter invulling geeft aan onderdelen van overeenkomsten en geschillen hieromtrent.

Een voortdurende bron van onduidelijkheid en onenigheid blijkt voor fotografen en opdrachtgevers in gelijke mate het gebrek aan transparantie van te vragen vergoedingen voor fotografie. Vergoedingen voor verschillende vormen van opdracht van fotografie lopen sterk uiteen en variëren ook nog eens van fotograaf tot fotograaf. Dit gebrek aan transparantie kan niet worden opgelost door het enkele hanteren van algemene voorwaarden. Daartoe kan alleen een industriestandaard die aangeeft wat de basisrichtlijnen voor prijsberekening zijn, uitkomst bieden.

Om die reden juicht Burafo de aanbevelingen van het rapport toe, op de eerste en belangrijkste plaats waar deze aandringen op een nadere regeling van de auteursvergoeding. Burafo acht de oplossing die de Duitse wetgever hierin gevonden heeft ideaal: een regeling die zich uitspreekt voor het beginsel van een onvervreembare redelijke vergoeding en daaraan tegelijk koppelt een objectief mechanisme om een minimum invulling daarvan te kunnen vaststellen. Dit mechanisme wordt gevormd door de regeling van het industriestandaarden-model van de artt. 36 en 36a nieuw Duitse Auteurswet 1956. Deze bepalingen zijn uitgebreid besproken in het rapport, dus voor de details daarvan wordt verwezen naar de betrokken passages.

De kern van deze Duitse regeling is dat als 'redelijke vergoeding' in ieder geval te gelden heeft de vergoeding die tot stand komt op basis van een industriestandaard-

afpraak tussen over en weer representatieve beroepsorganisaties. Een klimaat waarin dergelijke industriestandaarden tot stand komen, moet worden gestimuleerd.

Bij voorkeur pleit Stichting Burafo dan ook voor een regeling die overeenstemt met de Duitse regeling in deze. In tegenstelling tot de bevindingen van de samenstellers van het rapport acht de Fotografiefederatie dit niet 'een brug te ver'. Integendeel, als nu dit bruggenhoofd niet wordt geslagen, zou de pas naar de rechtszekerheid en transparantie in de markt wel eens kunnen worden afgesneden door de voortschrijdende marktconcentratie aan de vraagzijde en dit zelfs in de naam van de vrije mededinging. Wellicht zouden de samenstellers hierover anders hebben geoordeeld, in ieder geval voor wat betreft de sector fotografie, indien zij ook een vraaggesprek met de Fotografiefederatie en/of Stichting Burafo hadden ondernomen.

Een belangrijke rol ten negatieve speelt op dit moment de NMa, vanwege mededingingsrechtelijke bezwaren op het gebied van prijsadviezen door een aantal beroepsorganisaties (met name op het gebied van de psychologie en tandtechniek), zoals die recentelijk door de NMa zijn bestraft met zeer hoge boetes. De NMa acht kennelijk bezwaarlijk, hetgeen in Duitsland juist als oplossing wordt gezien voor het probleem van de marktonevenwichtigheid: de industriestandaarden, in dit geval op het gebied van de prijsstelling.

Daarom roept Stichting Burafo u hierbij op tot spoedig overleg enerzijds met alle culturele representatieve beroepsorganisaties en anderzijds met uw Ministerie al dan niet tezamen met uw ambtgenoten van EZ en OC&W, om te komen tot een afstemming dat de industriestandaard-afspraken in de auteurssectoren niet onder enig kartelverbod vallen. De 'flankerende' aanbeveling op dit punt van het rapport is daarom voor zowel de Fotografiefederatie als Stichting Burafo van de eerste prioriteit.

Voor alle overige aanbevelingen van het rapport geldt eveneens dat zowel de Fotografiefederatie als Stichting Burafo deze ondersteunen.

De Fotografiefederatie en Stichting Burafo zouden het zeer op prijs stellen hun standpunt in deze, eventueel tezamen met andere organisaties, nader toe te lichten in een gesprek.

Hoogachtend,
namens Stichting Burafo en de Fotografiefederatie,

mr drs Gerrit Jan Wolffensperger
voorzitter